

В умовах трансформації економічних відносин, зокрема підходів до стратегічного управління, існує необхідність у запровадженні на сучасних підприємствах системи управління його потенціалом. Діяльність підприємства на основі управління потенціалом передбачає розробку заходів орієнтованих на якнайповніше використання потенціалу з одного боку і його формування та розвиток з іншого. Управління потенціалом підприємства повинне зосереджуватись на тактичному та стратегічному рівнях.

Література

1. *Отенко И. П.* Методологические основы управления потенциалом предприятия: Научное издание. — Харьков: Изд. ХНЕУ, 2004. — 216 с.
2. *Отенко И. П.* Стратегічні пріоритети підприємства: Монографія. — Харків: Вид. ХНЕУ, 2008. — 108 с.
3. *Томпсон-мл., Артур, А., Стрикленд III, А., Дж.* Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа: 12-е изд.: Пер. с англ. — М.: Издательский дом «Вильямс», 2005. — 928 с.
4. Управление организацией: учебник / Под ред. А. Г. Поршнева, З. П. Румянцевой, Н. А. Соломатин: 4-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2008. — 736 с.

УДК 005:65.014.1:631.162

Л. М. Рябенко,
аспірант Національного університету
бізнесу і природокористування України

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Визначено особливості обліково-аналітичного забезпечення управління. Обґрунтовано основні складові обліково-аналітичного забезпечення. Досліджено вплив облікової і аналітичної інформації при прийнятті управлінських рішень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інформація, управлінські рішення, обліково-аналітичне забезпечення.

Определены особенности учетно-аналитического обеспечения управления. Обосновано основные составляющие учетно-аналитического обеспечения. Исследовано влияние учетной и аналитической информации при принятии управленческих решений.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: информация, управленческие решения, учетно-аналитическое обеспечение.

The peculiarities of the accounting analytic supplying of management are determined. The main parts of accounting analytic supplying are based. The influence of accounting and analytical information on making administrative decisions is examined.

KEY WORDS: information, administrative decisions, accounting analytic supplying.

Постановка проблеми. Сучасний стан економічного розвитку як на рівні держави, так і на рівні окремо взятого підприємства свідчить про наявність двох особливостей економічної системи, які характеризуються таким чином:

— упровадження стратегії управління, яка спрямована на підвищення їх конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємства;

— формування системи обліково-аналітичної інформації, яка б відповідала сучасним вимогам управління і забезпечувала можливість прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Аналіз останніх публікацій. Важливим етапом освоєння системи обліково-аналітичного забезпечення має аналіз досвіду та напрацювань вітчизняної і закордонної обліково-аналітичної школи, теорії і практики менеджменту та чітке розуміння завдань і потреб, що стоять перед системою обліку в умовах ринкової економіки.

Значний вклад у дослідження методології формування обліково-аналітичного забезпечення менеджменту внесли: Н. М. Белуха, Ф. Ф. Бутинець, А. М. Герасимович, С. Ф. Голов, О. Д. Гудзинський, З. В. Гуцейлюк, Г. Г. Кірейцев, В. С. Лень, Б. Нідлс, В. К. Савчук, Л. К. Сук, М. С. Пушкар, Саттон Майкл Дж. Д., П. С. Смоленюк, В. В. Сопко, які проводять дослідження щодо формування інформаційного забезпечення в контексті впливу на нього державного регулювання, законодавчо-нормативного забезпечення, макроекономічної ситуації, міжнародної торгівлі та процесів глобалізації.

Інформація в системі управління відіграє займає одне з визначальних місць. Так, Саттон Майкл Дж. Д., визначає: «що на початку ХХІ століття фірми починають серйозно ставитися до питання управління інформаційними ресурсами та активами» [4, 3]. На особливу увагу заслуговує думка Н. М. Белухи: «Інформатизація суспільства охопила всі його сфери — соціальну, економічну діяльність та управління господарськими процесами» [1, с. 16].

Визначальну роль інформаційним ресурсам в управлінні підприємством надає П. С. Смоленюк: «Впровадження інформаційних систем проводиться з метою підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності підприємств, організацій, фірм за рахунок не тільки опрацювання і збереження рутинної інформа-

ції, автоматизації облікових та інших робіт, але й за рахунок принципово нових методів управління, заснованих на моделюванні дій спеціалістів підприємства при прийнятті рішень» [3, 5].

П. П. Буряк зазначає: «Проблема поліпшення забезпечення зовнішніх користувачів ревалентною інформацією на сьогодні є першочерговим завданням і гарантом прийняття управлінцями ефективних рішень» [2, с. 124].

Отже, на сучасному етапі розвитку ринкових відносин інформація стала одним із факторів виробництва разом з засобами виробництва, трудовими ресурсами та землею. Незважаючи на поступове вдосконалення виробничих процесів (покращення рівня техніко-технічної оснащеності галузей сільського господарства, підвищення професіоналізму трудових ресурсів тощо), проблема інформаційного забезпечення підприємств залишається актуальною і потребує додаткового вивчення.

Формулювання мети. Метою статті є формування та обґрунтування сутності, властивостей та особливостей формування обліково-аналітичної інформації, що необхідна для інформатизації системи управління.

Результати дослідження. В умовах ринкових відносин формування обліково-аналітичної інформації стає багатограннішим, змінюється її зміст, підвищуються вимоги щодо повноти та достовірності, а також оперативності такої інформації. Ринок висуває як першочергову проблему підвищення економічної ефективності виробництва на основі його інтенсифікації, вдосконалення організації і управління господарською діяльністю, поліпшення використання матеріально-технічних, трудових і фінансових ресурсів. Розв'язання цієї проблеми потребує, щоб економіко-аналітична діяльність підприємств охоплювала усі ланки: від бригади до міністерства в цілому як виробничо-господарського комплексу. Тут важливо дотримуватися єдиного підходу до організації аналітичної роботи на всіх рівнях управління.

Обліково-аналітичне забезпеченням підприємств — це стійка система, що включає в себе збір, оцінку, аналіз своєчасної, достовірної та повної інформації про стан та розвиток ринку для забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень (рис. 1).

Аналітична система складається з елементів, що взаємодіють між собою, залежать одне від одного і формують єдине ціле. Ми вважаємо, що аналітична система підприємства включає в себе наступні складові:

— підсистему бухгалтерського обліку, що виступає основним джерелом економічної інформації і об'єднує фінансовий, управлін-

ський і стратегічний облік. Фінансовий облік обслуговує зовнішніх користувачів фінансової інформації, а також використовується для отримання даних для фінансового менеджменту. Управлінський облік призначений для операційного менеджменту і прийняття оперативних рішень. Стратегічний облік (контролінг) обслуговує керівництво підприємства і надає прогностичну інформацію для прийняття рішень у системі стратегічного управління;

— підсистему аналізу, що включає в себе: фінансовий аналіз (аналіз фінансових результатів діяльності підприємства, аналіз фінансового стану підприємства, аналіз інвестиційної діяльності підприємства); управлінський аналіз (аналіз реалізації продукції, аналіз виробництва, продукції та послуг, аналіз витрат на виробництво та собівартість продукції, аналіз зовнішньоекономічної діяльності); стратегічний аналіз (порівняльний конкурентний аналіз, аналіз зовнішнього середовища, стратегічний аналіз фінансових результатів і фінансових потреб).

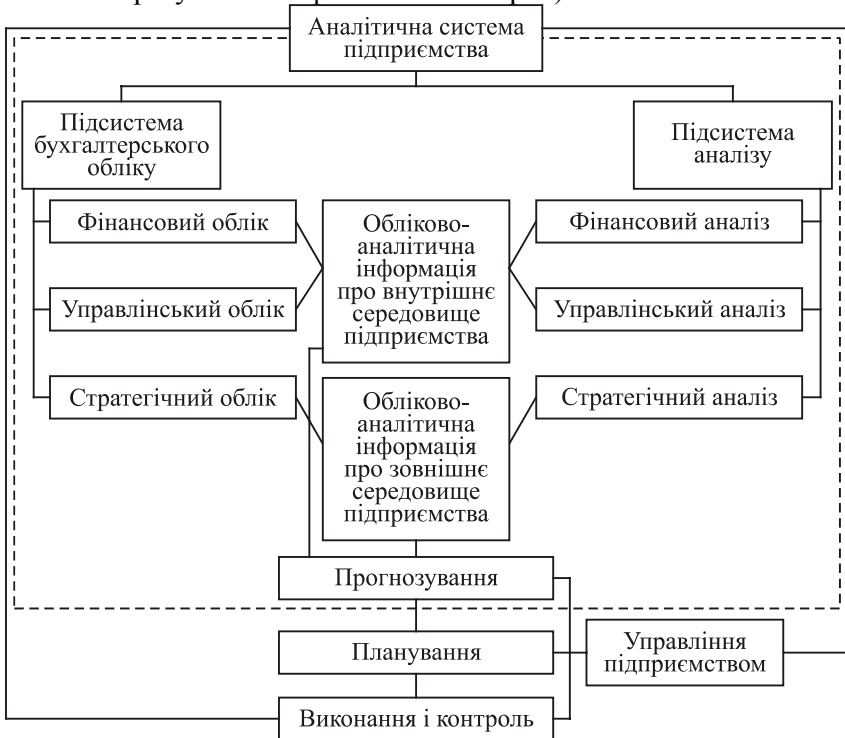

Рис. 1. Елементний склад аналітичної системи та її місце в управлінні підприємством

На основі методів фінансового й управлінського аналізу та даних, отриманих за допомогою фінансового та управлінського обліку, формується обліково-аналітична інформація про внутрішнє середовище підприємства.

Встановлено, що нині основним джерелом інформації для підприємств є кабінетні дослідження, які забезпечують їх вторинними даними і, насамперед, одержаних з внутрішніх джерел. Такою інформацією є результати діяльності господарства за попередні періоди: обсяги товарообороту, ціни реалізації по окремих каналах реалізації, умови контрактів, динаміка та структура витрат, динаміка товарних запасів, фінансові результати діяльності господарств; результати попередніх досліджень; виробничі плани, бази даних постачальників, покупців тощо.

Сьогодні вимагає від товаровиробників володіння інформацією про зміни, що відбуваються саме у зовнішньому середовищі. У зв'язку з цим постає питання щодо формування зовнішніх інформаційних джерел. Такі джерела повинні формуватися за допомогою даних стратегічного обліку та аналізу.

Використовуючи обліково-аналітичну інформацію про внутрішнє та зовнішнє середовище складають прогнози на основі прогнозування визначають плани розвитку підприємства. Контроль передбачає отримання інформації про відхилення фактичних значень об'єктів обліку від запланованих, що характеризують різні сторони діяльності підприємства. На основі інформації про відхилення фактичних даних від запланованих менеджери приймають управлінські рішення. Управлінський цикл постійно повторюється у часі, що обумовлює безперервне оновлення та використання обліково-аналітичної інформації, що генерується аналітичною системою підприємства.

Як свідчать результати проведених досліджень, основними недоліками формування обліково-аналітичної інформації про зовнішнє середовище є її важкодоступність, неповнота, неперіодичність, надходження із запізненням та, в деяких випадках, сумнівна достовірність. Це перешкоджає об'єктивному аналізу ринкової ситуації та визначенню реального прогнозу подальшого розвитку ринку.

На нашу думку, оптимальним підходом до збору, обробки та систематизації інформації є розподіл відповідних функцій між різними рівнями управління: державному, обласному (регіональному), районному та на рівні товаровиробників. На державному рівні необхідно розширити функції інформаційно-аналітичного відділу у складі міністерств і відомств за такими напрямками його

роботи: моніторинг світового ринку; аналіз факторів і тенденцій розвитку внутрішнього ринку; дослідження поточної кон'юнктури внутрішнього ринку та розробка прогнозів; оцінка ємкості ринку й дослідження попиту на споживання продукції. Також даний підрозділ повинен проводити моніторинг окремо світового ринку та внутрішнього з оцінкою впливу світових тенденцій та стан і перспективи розвитку національного сектора. Крім того, цей підрозділ повинен робити прогнози вітчизняного ринку з урахуванням зазначених факторів.

У зв'язку з тим, що нормативно-правове забезпечення ринку сформоване не повністю, доцільно було б інформаційно-аналітичний відділ посилити самостійним підрозділом — юридичним відділком, основними функціями якого повинні стати моніторинг правового середовища функціонування вітчизняних виробників та дослідження правових аспектів виходу їх на зарубіжні ринки. Основними завданнями цього відділку також повинні стати захист вітчизняних товаровиробників на світовому ринку та врегулювання спорів між учасниками внутрішнього ринку.

На регіональному рівні доцільно було б створити аналогічні центри на базі обласного управління агропромислового розвитку. За допомогою аналітиків цього центру необхідно проводити на регіональному рівні моніторинг ринку; розробляти прогнози розвитку ринку; досліджувати попит на продукцію по напрямках її споживання, досліджувати регіональну інфраструктуру ринку; налагодження інформаційних каналів з державним і районним аналітичними центрами.

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене, зазначимо, що інформаційним забезпеченням управління діяльністю підприємства повинна стати належним чином побудована обліково-аналітична система, яка являє собою сукупність облікової інформації та отриманих на її базі аналітичних даних, які сприяють прийняттю управлінських рішень на макро- і мікрорівнях. Основним принципом, що забезпечує ефективність функціонування обліково-аналітичної системи, є безперервність взаємодії її складових.

Література

1. *Белуха Н., Микитенко Т.* Теоретичні та методологічні принципи електронного обліку господарської діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. — 2004. — №12. — С. 16.

2. *Буряк П. Ю.* Формування і надання інформації про фінансові ресурси підприємства // Фінанси України. — 2006. — №10. — С. 123—128.

3. Бухгалтерський облік і прийняття рішень (навч. посібник) за ред. Смоленюка П. С. — Хмельницький: НВП «Евріка» ТОВ, 2001. — 380 с.
4. *Саттон Майкл Дж. Д.* Корпоративний документообіг: принципи, технології, методологія впровадження. — СПб., 2002. — 111 с.

УДК 658

А. О. Семенчук, канд. екон. наук, старший викладач кафедри економіки підприємств, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ЯК ІМПЕРАТИВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто взаємозв'язок інновації та конкурентоспроможності; процес формування та утримання конкурентоспроможності підприємства на досягнутому рівні за допомогою інновацій та інноваційних методів управління.

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрен взаимосвязь инноваций и конкурентоспособности; формирование и удержание конкурентоспособности предприятия на достигнутом уровне с помощью инноваций, а также инновационных методов управления.

SUMMARY. This article deals with connection from the innovation and the competitiveness. also, this article is considered about forming and hold entrepreneurship competitive position at the expense of the innovations and innovative management methods.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: конкурентна перевага, конкуренція, конкурентоспроможність, вартість, цінність, корисність, інновація, інноваційний характер.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: конкурентное преимущество, конкуренция, конкурентоспособность, стоимость, ценность, полезность, инновация, инновационный характер.

KEY WORDS: a competitive advantage, a competition, competitiveness, a value, the utility, an innovation, the innovative character.

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки України, позиції, які займають більшість українських підприємств у до кінця несформованому конкурентному середовищі, безпосередньо вказують на існування та вплив конкуренції як вітчизняних, так і з боку іноземних підприємств. Очевидно, що така тенденція буде посилюватися, а відтак уміння перемагати в конкурентній боротьбі стає одним з важливих факторів створення конкурентних переваг.